

Globalizacijos plėtra ir jos įtaka Lietuvos logistikai

Įvadas

Pastarajame dešimtmetyje globalizacijos procesas ima neišvengiamai įtakoti beveik visų valstybių ekonomiką, politiką, socialinį bei kultūrinį gyvenimą ir praktiškai visas veiklos sritis. Globalizacijos procesas neaplenkė ir Baltijos valstybių, tarp jų ir Lietuvos. Beveik visi mūsų valstybės pramonės ir ūkio sektoriai yra vis labiau įtakojami pasaulinių integracijos procesų ir turi ieškoti prisitaikymo ir išlikimo galimybių globalioje konkurencijoje. Šis straipsnis nagrinėja globalizacijos proceso poveikį vienam iš svarbiausių šalies ūkio sektorių – logistikai.

Problema: Globalizacijos procesas nėra paprastas ir objektyvus reiškinys, kuris gali būti apibūdinamas vienu apibrėžimu ar turėti aiškią traktuotę. Nors literatūroje (mokslinėje ir publicistinėje) pastebimas vis didėjantis dėmesys šiam procesui, daugelis jo aspektų vis dar nėra išsamiai išnagrinėti ir įvertinti. Viena tokių problemų lieka – globalizacijos, kaip proceso, pėtos įtaka Lietuvos logistikai.

Tyrimo metodai: mokslinės literatūros palyginamoji analizė ir apibendrinimas, loginė analizė ir abstrahavimas.

Tyrimo objektas: Globalizacijos procesas ir jo įtaka Lietuvos logistikos sistemai.

Tyrimo tikslas: Atskleisti globalizacijos proceso veiksnius ir įtaką Lietuvos logistikos sistemai.

Globalizacijos samprata, genezė bei esminiai bruožai

Globalizacija vis dažniau tampa mokslinių tyrimų, diskusijų ir žinasklaidos domėjimosi objektu. Nors yra begalės skirtingų šio reišio apibrėžimų, sampratų bei traktuotų, dažnam skaitytojui šios sąvokos turinys ne visuomet yra aiškus. Globalizacijos terminas yra vartojamas pačiuose įvairiausiuose kontekstuose bei talpinant tiek pozityvius, tiek negatyvius šio reiškinio aspektus.

Awuah (2009) teigia, jog globalizacija – tai procesas, vykstantis socialinėje plotmėje, apimantis visuomenės, valstybės bei kitų socialinių darinių veiklos sritis, jų aplinką, pasireiškiantis tarpusavio ryšių intensyvėjimu, judėjimu pasauliniu mastu.

Bishop ir kt. (2009), norėdami šiek tiek apibendrinti globalizacijos sampratą, ją skirsto į tris formas: *ekonominę*, pasireiškiančią technologine pažanga, prekybos ir tarptautinio verslo integracija, *kultūrinę* bei *politinę*.

Globalizacija – viena iš galingiausių jėgų jau penkiasdešimt metų veikiančių viso pasaulio šalių ekonomikas. Esminiai ekonomikos globalizaciją skatinantys veiksniai – tai sumažėję komunikacijos, logistikos kaštai bei mažesni politiniai barjerai prekybai bei investicijoms. Šiandien vieną gaminio dalį gaminti vienoje šalyje, kita – kitoje, o surinkti trečiojoje valstybėje jau yra kasdienybė, teigia Hosseinzadeh (2010).

Mokslininkai Ritzer (2010), Stiglitz (2002, 2007) globalizaciją apibrėžia kaip didėjančią nacionalinių ekonomikų susipynimą prekybos, finansų ir makroekonominės politikos srityse.

Nors teigiama, jog globalizacijos reiškinio šaknys siekia net senovės Romos laikus, globalizacijos reiškinys, kaip jis yra suvokiamas šiandien, yra siejamas su XX a. pabaiga, kuomet susikūrė, ėmė augti ir stiprėti tarptau-

tinės organizacijos (PPO, NATO, ES, NAFTA ir kt.), darančios didelę įtaką valstybių suverenitetui, ėmė plėstis transnacionalinės korporacijos, didėti ekonominė priklausomybė tarp valstybių (kai įvairios ekonominės ar finansų krizės vienoje šalyje paveikia ir kitas šalis). Taip pat milžinišką įtaką globalizacijos įsigalėjimui turėjo standartų ir normų supanašėjimas daugelyje gyvenimo sferų, kuris šiandien vis labiau intensyvėja.

Daugelis mokslininkų išskiria būtent tokius pagrindinius globalizacijos reiškinio įsigalėjimo postūmus:

1 lentelė

Pagrindiniai globalizacijos proceso įsigalėjimo postūmiai

1295 m.	Keliautojas Markas Polas grįžta į Veneciją po ilgos kelionės po Aziją ir ima skleisti naujas žinias ir įspūdžius apie nepaprastą Rytų gerovę, papročius, tradicijas. Tai atveria naujus pasaulio suvokimo horizontus.
1492 m.	Keliautojas Kritupas Kolumbas atranda „naująją žemę“ – Amerikos žemyną.
1914 m.	Prasideda pirmasis pasaulinis karas. Baigiasi pirmasis globalizacijos amžius – prekybos ir tarptautinių investicijų bumas.
1970 m.	Sukuriamas pirmasis JAV kompanijos „Boeing“ superlaineris 747 ir masinei rinkai pirmą kartą tampa prieinami tarpžeminiai oro skrydžiai. Atstumai tarp skirtingų prekybos taškų sumenksta.
1972–1992 m.	Sukuriama pirmieji kompiuteriai, atsiranda interneto ryšys. 1992 sukuriamas www. protokolas.

Šaltinis: sudaryta pagal: Tyson (2002), Ritzer (2010), Šliburytė (2010).

Literatūroje (tiek mokslinėje tiek publicistinėje) globalizacija, kaip reiškinys yra vertinamas kontraversiškai. Vieni mokslininkai teigia, jog globalizacija yra teigiamas reiškinys, atveriantis uždaras sienas ir suteikiantis galimybę visuomenėms ar šalims pasisemti patirties iš kitų valstybių ir perimti iš jų tai, kas jiems yra priimtina, geriausia. Tuo tarpu yra didelė autorių grupė, kurie mano jog pati valstybė nebetenka turėtos savo reikšmės reguliuojant socialinį, ekonominį, visuomeninį gyvenimą. Gherghina (2010) mano, jog nacionalinės valstybės vis labiau praranda savo reikšmę ir pačios ima nykti globalizacijos amžiuje. Anot šios mokslinkės, globalizacijos kontekste iš esmės pasikeitė vadinamosios keturios „I“ – investavimas (angl. *investment*), kuris jau nebe-priklauso nuo geografinės šalies padėties; pramonė (angl. *industry*), kurios mobilumas bei kitimas mažiau priklauso nuo pačių šalių; informacinės technologijos (angl. *information technology*), kurios padarė kompanijos veikimą įmanomą globaliu mastu sunaudojant vis mažiau resursų; vartotojai (angl. *individual users*), kuriems visai nebe svarbu, kur yra pagamintas produktas – jo kokybė yra daug svarbiau. Anot mokslininkės, būtent šios keturios esminės priežastys sumenkina šalies, kaip tarpininkės, vaidmenį ir reikalingumą.

Kaip teigia Grebliauskas (2001), globalizacija yra galimybė matyti ir girdėti visą pasaulį, nuvykti į bet kurį žemės kampelį, didėjantis darbo našumas ir prieinamumas prie visų tautų kultūros lobių. Šis globalizacijos apibrėžimas pirmiausia siejasi su išaugusiu gyventojų mobilumu, išsiplėtojusia logistika ir gebėjimu pažinti kitas kultūras ir šalis dėl šiuolaikinių komunikacinių galimybių. Viena iš pagrindinių globalizacijos proceso pasekmių yra socialinių santykių intensyvėjimas, spartėjimas, kurie siejasi ir su laiko, erdvės susitraukimu. Geografiniai nuotoliai nebetenka savo reikšmės, kokia ji buvo anksčiau. Išaugusi daugelio šalių tarpusavio priklausomybė sąlygoja tai, jog įvykis vienoje šalyje automatiškai įtakoja kitas valstybes, net ir labai geografiškai nuo jos nutolusias. Sužinoti, kas įvyko vienoje ar kitoje pasaulio vietoje, nebėra taip sudėtinga. Informacijos perteikimo ir apdorojimo greitis yra išaugęs.

Globalizacijos reiškinį tyrinėjantys mokslininkai Hosseinzadeh (2010), Kaya (2010), Dutt (2009) teigia, jog globalizacija yra procesas, neturintis precedento, kuris yra dinamiškas ir atviras. Pasak šių mokslininkų, globalizacijos plotmėje, valstybės ima nykti, o jas ardančios jėgos yra transnacionalinės. Yra pastebima, jog individai ar net šalių vyriausybės nėra pajėgūs pakreipti įvykių, o tik gali stebėti, kaip ribos, institucijos keičiasi ir juda nenusipėjamu keliu. Globalizacija yra procesas, kuris yra paliktas saviškai ir kontroliuoti jį valstybės turi vis mažiau galimybių.

Kaip jau minėta, vienas pagrindinių globalizacijos proceso bruožų yra šalių suvereniteto sumažėjimas tiek dėl jų tarptautinių tarpusavio įsipareigojimų išaugimo, tiek dėl tokių globalinių problemų, kaip aplinkosauga, ekologinė žemės būklė, naudingųjų iškasenų katastrofiškas mažėjimas ar ginklų neplatinimas, kurių nei viena šalis pati viena nebūtų pajėgi išspręsti. Įvairios tarptautinės organizacijos yra sukurtos tam, kad protingai ribotų valstybių suverenitetą, nes valstybės, tapdamos tarptautinių organizacijų narėmis, prisiima tam tikrus įsipareigojimus, kuriuos privalo vykdyti. Lotynų Amerikos šalys yra smarkiai įsiskolinusios tiek Pasaulio Bankui (angl. WB), tiek Tarptautiniam valiutos fondui (angl. IMF), o šios organizacijos savo ruožtu gali daryti spaudimą pasi-

skolinusiosms valstybėms, kad jos įgyvendintų atitinkamą politiką, manipuliudamos įsiskolinimų sumažinimu ar grąžinimo terminais. Europos Sąjunga (angl. EU) didina jos narių tarpusavio ekonominę ir kitokią priklausomybę, o tam tikros veiklos rūšys ir sritys, pavyzdžiui, muitai trečiosioms šalims, yra reguliuojamos bendrai visoms Europos Komisijos narėms.

Taigi, globalizacija pasireiškia ir veikia beveik visas žmogaus gyvenimo sritis: ekonomiką, politiką, socialines struktūras ir netgi individų laiko, atstumo ir erdvės suvokimą. Tačiau globalizacijos procesas ne tik jungia, bet ir išskiria, t.y. išryškina skirtumus tarp turtingų ir neturtingų, turinčių tarptautinę galią ir ne, valstybių.

Pokyčiai Lietuvos logistikoje globalizacijos proceso įsigalėjimo kontekste

Daugelio Lietuvos mokslininkų (Jatuliavičienė, 2006; Gylys, 2008; Čiburienė, 2009; Čiegis, 2008), tyrinėjantių globalizacijos proceso ir Lietuvos ūkio raidos sąsajas, teigia, jog spartėjanti globalizacijos raida turėtų būti naudinga Lietuvos logistikos sistemai. Lietuvos įmonės turėtų plėsti verslo ryšius ir dirbti su ženkliai daugiau užsakovų. Aukščiau minėti autoriai teigia, jog daugės įmonių, veikiančių tiekimo srityje, aljansų ir sąjungų. Tvirtės gamybos ir logistikos kooperacija. Pavienių kompanijų, ypač nedidelių, įtaka silpnės, nes užsakovai vis dažniau reikalaus kompleksinių ir sisteminių sprendimų, įvairesnių aptarnavimo rūšių, o tai padaryti bus pajėgios tik didžiosios kompanijos arba kompanijos, susijungusios į aljansus.

Dėl didesnių globalizacijos proceso suteiktų galimybių, ateityje didės užsienio partnerių reikalavimai Lietuvos logistikos įmonėms įvairiose srityse. Nors, pasak daugelio ekspertų, Lietuvos logistikos įmonėse klientų aptarnavimo kokybė gerėja, palaipsniui tobulėja ir kompanijų specializacija. Lietuvos transporto ir ekspedijavimo kompanijos anksčiau deklaruodavo galimybę nugabenti bet kokią krovinį iš bet kurios pasaulio valstybės į bet kurią kitą. Vis įsigalėjant globalizacijos procesui to nebepakanka. Pasak autoriaus Urbono (2005), logistikos kompanijos, norėdamos maksimaliai patenkinti partnerių, užsakovų reikalavimus ir lūkesčius, turi specializuotis vienoje ar kitoje savo veiklos srityje. Norint sėkmingai prisitaikyti ir pelningai dirbti globalioje rinkoje Lietuvos logistikos įmonės ateityje turės tobulinti tiekimų valdymo sistemas, e-sprendimus, atitinkančius naujus, globalizacijos proceso įtakotus tiekimų valdymo ir kontrolės reikalavimus. Daugelio autorių nuomone, pagrindiniai globalizacijos poveikiai Lietuvos logistikos sistemai bus sekantys: vis labiau bus unifikuojami ir standartizuojami kroviniai, pakuotės ir transporto tara, augs konkurencija, kompanijoms neužteks vien kokybiškai atlikti paslaugą, reikės kurti aktyvią ir dinamišką rinkodaros politiką.

Nagrinėjant Lietuvos statistikos departamento duomenis, aiškėja, jog Lietuvoje vis aktyviau plėtojama išoranda (angl. outsourcing) (ne pagrindinių funkcijų perdavimas išoriniams vykdytojams), 3PL ir 4PL operacijų veikla, didėja logistikos ir ekspedijavimo verslo aktyvumas. Globalizacijos kontekste, imant pavyzdį iš kitų šalių, vis daugiau dėmesio yra skiriama prekybos ir pramonės įmonių logistikos funkcijų, o dažnai ir gamybos vidaus transportavimo, atsargų valdymo ir sandėliavimo funkcijų, perdavimui išoriniam. Kaip ir užsienio rinkose, Lietuvos logistikos kompanijos planuoja visą dėmesį skirti pagrindiniams procesams ir svarbiausioms kompetencijoms, kurios leidžia joms užsidirbti pinigų, o išorandos naudojimas padeda joms gerinti profesionalumo lygį konkrečioje srityje, sukoncentruoti savo turimus išteklius ir nukreipti įmonės darbuotojus pagrindinėms veiklos rūšims plėtoti ir tobulinti. Žemiau esančioje lentelėje pateikiami Lietuvos logistikos kompanijų vis labiau įgyvendinamų 3PL ir 4PL nauda ir privalumai.

Pasak Urbono (2005), Lietuvos Logistikos kompanijos pradeda plėtoti ir projekcinę veiklą. Šiuo metu jau nebepakanka vien teikti kokybiškas logistikos paslaugas. Atsiranda būtinybė kompleksiskai spręsti klientų poreikius ir problemas. Visų pirma, Lietuvos logistikos įmonės turi išmokyti išsiaiškinti klientų poreikius, formuluoti jų verslo plėtros užduotis, aiškiai nusibrėžti prioritetus, sumaniai ir etapais dirbti pagal kliento pateiktą projektą. Pasak mokslininko, klientus reikia priimti kaip partnerius, o partnerystės ryšius organizuoti taip, kad toje sąjungoje galėtų daugiau uždirbti abi pusės.

Autoriai Coyle (2002), Lambert (2002) ir Christopher (2005) teigia, jog labai daug įmonės sėkmės priklauso nuo jos vadovų kompetencijų, nuo to, kaip jie vertina logistikos vaidmenį ir vietą įmonėje siekiant verslo rezultatų, kokius uždavinius pateikia logistikos tarnybai, jei tokia įmonėje yra, arba išorandos įmonei. Kiekvienoje įmonėje, logistikos uždaviniai yra sprendžiami kompanijos struktūriniuose padaliniuose, todėl yra būtina užtikrinti kompanijos vidinių išteklių integraciją ir tinkamai koordinuoti jų valdymą, turėti aukštos kvalifikacijos logistikos specialistų.

3PL ir 4PL operacijų privalumai

3PL ir 4PL PRIVALUMAI	PAAIŠKINIMAS
Mažesni kaštai	3PL ir 4PL operacijų veikla mažina įmonių kaštus, joms nereikia pačioms sandėliuoti prekių, rūpintis jų paskirstymu, samdyti darbuotojų. Už jas tai atlieka specializuotos kompanijos.
Mažesnės investicijos	Įmonei nereikiai investuoti lėšų į sandėlius, sandėlių inventorių, techniką.
Masto ekonomija	3PL ir 4PL operacijų veikla leidžia įmonei pasiekti masto ekonomiją
Sutaupo laiko	Įmonė gali koncentruotis į svarbesnes veiklas: strategijų kūrimą, pozicijų stiprinimą konkurencinėje kovoje. Prekių sandėliavimo ir paskirstymo darbus greitai, tiksliai ir efektyviai atlieka specializuotos kompanijos. Tai suteikia įmonei lankstumą.
Našumas	Tiekimo grandinė veikia žymiai operatyviau ir našiau. Specializuotos kompanijos naudoja moderniosiomis technologijomis skirtoms logistikos procesams valdyti, o tai užtikrina spartesnį ir kokybiškesnį duomenų perdavimą bei informacijos apdorojimą.

Šaltinis: sudaryta autorių.

Jau nuo pat įstojimo į Europos Sąjungą, Lietuvoje pastebima vis stiprėjanti tiekimų globalizacijos ir integracijos tendencija. Tai pasireiškia ir tuo, kad vis daugiau Vakarų logistikos kompanijų ir operatorių ketina ateiti ar ateina į Lietuvos rinką, vis daugiau užsienio gamintojų ima žvalgytis galimybių šioje rinkoje. Daugelis užsienio investuotojų Lietuvą mato, kaip logistikos tarpinę stotelę tarp Vakarų ir Rytų rinkų. Jei Lietuvos Vyriausybė atkreiptų dėmesį į tokias skatinimo priemones, kaip mokesčių ir muitų lengvatos, užsienio firmų filialų steigimas dar labiau sustiprėtų. Daugelio apklausų rezultatai rodo, jog didžioji dalis užsienio investuotojų iki šiol mano, kad Lietuvos rinka yra potenciali, tačiau dar anksti plėtoti joje savo operacijas. Dažnai tokia pozicija pasireiškia palyginimais su kitomis besivystančiomis rinkomis, kurios yra gerokai patrauklesnės, pavyzdžiui, Lenkijos rinka.

Lietuvos įmonės kol kas labai pamažu įtraukiamos į užsienio partnerių tiekimų operacijas. Tai iškelia naujus, griežtesnius reikalavimus: tobulinti valdymo, informacijos sistemas, naudojamas technologijas. Kad sėkmingai veiktų globalioje rinkoje, Lietuvos įmonės turi sukurti ne tik efektyvią vidaus logistiką, bet ir tiekimų grandinės valdymo sistemą. Daugelis užsienio investuotojų atkreipė dėmesį į Lietuvos transporto, sandėlių ir logistikos infrastruktūrą, į tai, ar nekludomai transportuojamos prekės šalies viduje ir siunčiamos tranzitu per Lietuvos teritoriją.

Į globalizacijos įtakotus pasikeitimus reaguoja ir Lietuvos draudimo kompanijos. Daugelis jų ruošiasi pateikti Lietuvos rinkai naują kompleksinį produktą – logistikos rizikų, išskylančių visoje tiekimų grandinėje, draudimą. Iki šiol toks draudimas buvo taikomas tik vertikalčiai integruotų įmonių (pavyzdžiui, Rusijos kompanijos „Lukoil“, valdančios „Mažeikų naftą“) tiekimams.

Globalizacijos proceso įtakoti iššūkiai ir naujos galimybės Lietuvos logistikos sistemai

Globalizacijos procese pasaulio prekybos centras per labai trumpą laikotarpį iš Vakarų pasislinko į Pietryčių Aziją. Daugelis Ramiojo vandenyno regiono šalių, kurios orientuojasi į eksportą, visiškai pakeitė pasaulio transporto rinkos struktūrą. Daugelis valstybių yra jau pasiruošę tam, kad Kinija netrukus taps ne tik stambiausia gatavos produkcijos eksportuotoja, bet ir vartotoja. Jau nuo 2008 metų vis platesnio spektro prekių gamyba pamažu persikelia į Rusijos teritoriją. Šių procesų plotmėje, Baltijos šalys (tarp jų ir Lietuva) regi save tarpininkėmis ir masinių žaliavos krovinių perkrovos punktais.

Daugelis užsienio ekspertų pažymi, kad Lietuvos logistikos plėtrai būtinos palankios įstatymų patalios. Prie pagrindinių Lietuvos trūkumų priskiriamas nepatenkinamas dabartinis infrastruktūros, užtikrinančios tinkamą prekių judėjimą, lygis. Antroji problema – visų lygių logistikos kadrai. Aukščiausio lygio specialistų stoka ypačingai jaučiama Lietuvos regionuose.

Kaip pagrindinė problema ir ateities iššūkis yra minima dabartinė logistikos specialistų ruošimo ir tobulinimosi sistema Lietuvoje. Šalies aukštojo mokslo srityje akivaizdus teorijos atotrūkis nuo praktikos. Tai verčia daugelį kompanijų mokyti specialistus darbo vietoje. Logistikos valdyje kompanijų vadovai vis dar ne visada adekvačiai suvokia logistikos tikslus ir uždavinius, kartais jie net nesugeba aiškiai apibrėžti, kokias užduotis logistikos padaliniai atlieka įmonėje. Daugelyje Lietuvos įmonių logistika vis dar asocijuojasi tik su sandėliu ir transportu, nėra supratimo, kad kompanijos logistiką būtina suderinti su partnerių reikalavimais

tiekimų srityje. Taip pat yra begalės administracinių barjerų, išsikerojusi biurokratija, nekuriamos nepalankios sąlygos investuotojams.

Kol kas Lietuvoje logistikos indėlis labiausiai pastebimas didmeninėje ir mažmeninėje prekyboje. Visų pirma tai Lietuvos mažmeninės prekybos tinklai („Maxima LT“, „Rimi Baltic“, „Norfa“, UAB „Palink“ (IKI), „Prisma“ ir kt.), kurie naudojami pažangiomis technologijomis ir pateikia didelius reikalavimus savo tiekėjams ir partneriams. Mažmeninės prekybos tinklai Lietuvoje pateikia logistikos operacijose naujas žaidimo taisykles. Pažymėtina pažanga transporto logistikos srityje, distribucijoje, bendradarbiavime su gamintojais, produkcijos kelyje iš gamybos į pardavimo vietą, gamyboje ir pramonėje.

Taigi matome, jog Lietuvos logistikos sistemai, kaip ir kitoms Baltijos šalių logistikos tinklams, globalizacijos procesas ne tik atneša naujas galimybes ir iššūkius, bet ir didžiulę atsakomybę, padidėjusią konkurenciją ir būtinybę tobulinti kone kiekvieną logistikos proceso grandį.

Išvados

Globalizacijos procesas, kaip toks, nėra paprastas ir objektyvus reiškinys, kuris gali būti apibūdinamas vienu apibrėžimu ar turėti aiškią traktuotę. Nors literatūroje (mokslinėje ir publicistinėje) pastebimas vis didėjantis dėmesys šiam procesui, daugelis jo aspektų vis dar nėra išsamiai išnagrinėti ir įvertinti.

Šiais laikais globalizacija pasireiškia ir veikia beveik visas žmogaus gyvenimo sritis: ekonomiką, politiką, socialines struktūras ir netgi individų laiko, atstumo ir erdvės suvokimą. Tačiau globalizacijos procesas ne tik jungia, bet ir išskiria, t.y. išryškina skirtumus tarp turtingų ir neturtingų, turinčių tarptautinę galią, valstybių.

Globalizacijos procesas, tarptautinių organizacijų, tokių, kaip (PPO, NATO, ES, NAFTA ir kt.) susikūrimas ir veikla neabejotinai mažina atskirų valstybių suverenitetą.

Lietuvos logistikos sistema, globalizacijos kontekste, patiria didžiulius pokyčius ir iššūkius. Visų pirma, norint sėkmingai prisitaikyti ir pelningai dirbti globalioje rinkoje Lietuvos logistikos įmonės turės ateityje tobulinti tiekimų valdymo sistemas, e-sprendimus, atitinkančius naujus, globalizacijos proceso įtakotus tiekimų valdymo ir kontrolės reikalavimus.

Lietuvos logistikos sistema, įtakojama globalizacijos procesų, patirs šiuos pokyčius: vis labiau bus unifikuojami ir standartizuojami kroviniai, pakuotės ir transporto tara, augs konkurencija, kompanijoms neužteks vien kokybiškai atlikti paslaugą, reikės kurti aktyvią ir dinamišką rinkodaros politiką.

Šiandien sėkmingai Lietuvos logistikos sistemos plėtrai būtinos palankios įstatymų pataisos.

Prie pagrindinių Lietuvos trūkumų priskiriamas nepatenkinamas dabartinis infrastruktūros, užtikrinančios tinkamą prekių judėjimą, lygis.

Šiuo metu Lietuvoje labai jaučiama aukščiausio lygio specialistų stoka (ypatingai Lietuvos regionuose).

Dabartinė logistikos specialistų ruošimo ir tobulinimosi sistema Lietuvoje dar nėra pritaikyta aukšto lygio specialitų ruošimui. Šalies aukštojo mokslo srityje akivaizdus teorijos atotrūkis nuo praktikos. Tai verčia daugelį kompanijų mokyti specialistus darbo vietoje.

Kol kas investuotojus Lietuvoje baido daugybė administracinių barjerų, išsikerojusi biurokratija, bei valdžios abejingumas kuriant palankias sąlygas užsienio investicijoms.

Literatūra

1. Awuah, G. (2009). The Impact of Globalization and Trade Liberalization on Competitiveness of Firms in Less Developed Countries: a Longitudal Study. *International Journal of Business Research*, Vol. 9, No.3, pp. 7-18.
2. Bishop, T., J. Reinke, T. Adams. (2009). Globalization: Trends and Perspectives. *Proceedings of the Academy for Studies in International Business*. Vol. 9, No. 2, pp. 2-5.
3. Christopher, M. (2005). *Logistics and Supply Chain Management. Creating Value-Adding Networks*, 3rd edition, Harlow et.
4. Ciburienė, J. (2009). The Inovativeness of SME Activity in the Context of Globalization in Lithuania. // *Ekonomika ir vadyba – 2009: [14-osios] tarptautinės mokslinės konferencijos medžiaga / Kauno Technologijos Universitetas*. ISSN 1822-6515. 2009. p. 307-314.
5. Ciegis, R., Gavenauskas, A., Petkeviciute, N., Streimikiene, D. (2008). Ethical Values and Sustainable Development:

- Lithuanian Experience in the Context of Globalisation. Technological and Economic Development of Economy, 14(1), pp. 29-37.
6. Coyle, J. J., Bardy, E. J., Langley, C. J. (2002). The management of business logistics. 5th Edition, St.Paul, USA, West Publishing Company.
 7. Dutt, A.K. (2009) International Institutions, Globalization and the Inequality among Nations. Progress in Development Studies, Vol 4, pp.323-327.
 8. Gherghina, G. G., Petrisol, N. S. (2010) Implications of Globalization on the World Economy. Economics and Business, No 1, pp.139-142.
 9. Grebliauskas, A. (2001). Nacionalinės ekonomikos konkurencingumas globalios ekonomikos kontekste // Organizacijų vadyba: sisteminiai tyrimai.-Kaunas, Nr.19.
 10. Gylys, P. (2008). Ekonomika, antieconomika ir globalizacija. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.
 11. Hosseinzadeh, H. (2010). Impact of Globalization on Agricultural Production, Exports and Imports in Iran. The IUP Journal of Applied Economics, Vol. 9, No.1, 64-78.
 12. Jatuliavičienė, G., Kučinskienė, M. (2006). Globalization Drivers and their Impact on Lithuanian Economic growth and development // Ekonomika. 2006, Nr. 73, pp. 34-45.
 13. Kaya, Y. (2010) Globalization and Industrialization in 64 Developing Countries, 1980-2003. Social Forces, Vol. 88, No. 3, pp.1153-1182.
 14. Lambert, D. M., Stock, J. R. (2002). Strategic Logistics Management.
 15. Ritzer, G. (2010). Globalization: a Basic Text. Willey-Blackwell, London.
 16. Stiglitz, J. (2002). Globalization and its Discontents. Penguin Books LTD, London.
 17. Stiglitz, J. (2007). Making Globalization Work. Penguin Books LTD, London.
 18. Šliburytė, L., Masteikienė, R. (2010). Impacts of Globalization on Lithuanian Economic Growth. // Ekonomika ir vadyba – 2010: [15-osios] tarptautinės mokslinės konferencijos pranešimų medžiaga/ Kauno technologijos universitetas. ISSN 1822-6515. 2010. pp. 214-221.
 19. Tyson, L. (2002). Who's Bashing Whom? Trade Conflict in High – Technology Industries. Washington D.C., Institute of International Economics.
 20. Urbonas, J. A. (2005). Tarptautinė logistika. Kaunas. Technika.

Straipsnį recenzavo: dr. doc. Laimona Šliburytė (KTU)

Rūta MASTEIKIENĖ, Ignas MASTEIKA

DEVELOPMENT OF GLOBALIZATION AND ITS IMPACT ON LITHUANIAN LOGISTICS SYSTEM

Summary

This article is meant to reveal the impacts of globalization process and its spread on Lithuanian logistics system. The article consists of three core parts. The first one, *the concept of globalization, its genesis and main characteristics* speaks about different aspects of globalization process, its definitions and main features. Opinions of various Lithuanian and foreign authors on globalization process and its impacts are discussed and analyzed. There is no unified view, whether globalization process has more positive or negative impacts. The first part of this paper also analyses the role and impacts of various international bodies (organizations) in globalization process.

The second part of this work discusses inevitable changes Lithuanian logistics system has to face in the context of globalization. According to many Lithuanian and foreign scholars, the main impacts of globalization process shall be the following: disappearance of small and medium sized logistics companies, rapid growth of competition, unified and standardized loads and systems, the new need for active and dynamic marketing policy.

The last section of the article is meant to discuss the challenges and new possibilities of Lithuanian logistics system in the process of globalization. As the main and most important challenge – the preparation of specialists of logistics field is outlined. The other problem is very narrow understanding of importance of logistics of many top managers in Lithuanian companies. Red tape, many administrative barriers and no governmental efforts to improve conditions for new investments are also considered to be important drawbacks.